

21.01.2021

POL-2020-86659

Poliisihallitus

POL-2020-86659, 22.12.2021

Poliisin liikennevalvonnan ja liikenneturvallisuuden toimintaohjelman luonnos vuosille 2021-2024

Helsingin poliisilaitoksen yhteydessä toimiva Poliisin liikenneturvallisuuskeskus on tarkastellut poliisin liikennevalvonnan ja liikenneturvallisuuden toimintaohjelman luonnosta vuosille 2021 - 2024 ja kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin:

- Ohjelmassa tuodaan hyvin esille monia asioita, joita useinkaan ei oteta huomioon, esimerkiksi arvioitaessa poliisin toimintaa ja sen vaikuttavuutta.
- Liikenne on merkittävä tekijä yhteiskunnassa ja ihmisten arjessa. Toisaalta ihmisten persoonallisuuden piirteet ja erilaiset ongelmat näkyvät liikenteessä. Liikenne on kokonaisuus, joka sisältää muun muassa ajoneuvot, kuljettajat, lainsäädäntöä ja liikenneinfrastruktuuria. Näillä kaikilla on vaikutusta liikenneturvallisuuteen. Liikenneonnettomuudet ja myös muut liikenteen ilmiöt, kuten asenteet, piittaamattomuus ja päih-teissä ajaminen, huolettavat kansalaisia. Kaikki ihmiset ovat tai ainakin heidän pitäisi olla liikenneturvallisuustoimien ja liikennevalvonnan kohteena. Ihmiset toisaalta ovatkin useimmiten tekemisissä poliisin kanssa juuri liikennevalvonnan yhteydessä. Ihmiset pitävätkin poliisin liikennevalvontaa hyvin tärkeänä ja onnistuneena, mutta myös parannettavaa on. Erilaisilla ja laaja-alaisilla valvontatavoilla vaikutetaan erilaisilla asenteilla liikenteessä oleviin tienkäyttäjiin. Tärkeää on kansalaisten ja poliisin välinen yhteistyö liikenneturvallisuuden edistämiseksi.
- Liikennevalvontaa ei aina osata mieltää poliisin keskeiseksi yleisen järjestyksen ja turvallisuuden alaan kuuluvaksi tehtäväalueeksi, jossa ennaltaestävyys on merkittävässä asemassa. Toisaalta ohjelmassa muistutetaan ansiokkaasti myös siitä, että liikennevalvonta ja liikenneturvallisuuden ylläpitäminen ovat myös valvonta- ja hälytystoiminnan perustoimintaa, ei ainoastaan liikennevalvonnan. Resursseista ja sektoritoiminnasta puhuttaessa on kuitenkin hyvä muistaa, että liikennevalvonta edellyttää usein, etenkin raskaan liikenteen valvonnan osalta, paljon erityisosaamista.
- ”Valvonta vahvistaa viestintää ja viestintä vahvistaa valvontaa.” Viestinnällisillä toimilla voidaan vaikuttaa liikenneturvallisuuteen sekä tiellä ilmenevään rikollisuuteen. Päih-teiden käytön tai muutoin heikentyneen ajokunnon riskeistä liikenteessä tulisi viestiä aktiivisesti. Viestinnän ja

sosiaalisen median hyödyntäminen on aktiivista. Viestinnällä ja aktiivisella mukana olemisella sosiaalisessa mediassa voidaan myös liikenneturvallisuuteen liittyvissä asioissa vaikuttaa ennalta estävästi ja parantaa poliisin liikenneturvallisuustyön vaikuttavuutta. Liikennevalvonnasta ja sanktioista tiedottaminen ja aktiivinen viestintä luovat kuvaa kiinnijäämisen riskistä sekä sanktiojärjestelmästä. Liikennevalvonta on huomattavassa määrin liikennevalvonnasta ja siihen liittyvistä kampanjoista viestimistä. Viestintä palvelee sekä valistustarkoitusta että muistuttaa poliisiin liikennevalvonnasta ja kiinnijäämisriskistä.

- Liikenneturvallisuuden parantaminen ja ammattiliikenteessä ilmenevän rikollisuuden torjunta on yhteistyötä. Poliisi on yksi liikenneturvallisuus-toimija ja tämän vuoksi yhteistyö sekä tietojen vaihtaminen muiden liikenneturvallisuuden parissa toimivien viranomaisten ja järjestöjen kanssa on oleellisen tärkeää. Lisäksi on tärkeää, että kansalaiset haluavat tehdä yhteistyötä poliisin kanssa liikenneturvallisuuden edistämiseksi. Poliisin yhteistyöstä muiden lupa- ja valvontaviranomaisten kuten muun muassa Liikenne- ja viestintäviraston, verottajan, Tullin, Rajavartiolaitoksen, työsuojeluviranomaisten ja Tukesin kanssa on saatavissa yhteistä vaikuttavuutta. Myös poliisin yksiköiden välinen yhteistyö sekä poliisin eri sektoreiden yhteistyö on tärkeää poliisitoiminnan vaikuttavuuden näkökulmasta.
- Sisäisestä turvallisuudesta puhuttaessa liikenne jää usein vähemmälle huomiolle, vaikka liikenneonnettomuudet ja -rikokset vaikuttavatkin siihen. Poliisin liikennevalvontaa tarvitaan, sillä kuten ohjelmaluonnoksessa mainitaan, liikenteessä ilmenevä rikollisuus on pääosin piilorikollisuutta, jonka paljastaminen edellyttää poliisin valvontaa. Kuten ohjelmaluonnoksessa tuodaan monessa kohdin esille, liikennevalvonnassa paljastuu myös monenlaista muuta rikollisuutta kuin liikennetikoksia ja -rikkomuksia. Poliisin toimien tavoitteena on liikenneturvallisuuden ylläpitäminen sekä liikennetikosten ja liikenteessä ilmenevien muiden rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Liikennevalvonta on siis yhä enemmän yleisempää rikostorjuntaa liikenteessä.
- Lausunnossa todetaan, että "Poliisin mahdollisuudet vaikuttaa ilmi tulleiden rikosten määrään ovat suurimmat nimenomaan sellaisissa rikoksissa, joissa mikään yhteisö tai kukaan yksityinen henkilö ei ole kärsinyt välitöntä vahinkoa. Poliisi voi saada tietoonsa enemmän tällaisia rikoksia valvontaa tehostamalla sekä uudella tavalla kohdentamalla." Tältä osin voi ihmetellä nykyistä lainsäädäntöä, jonka mukaan poliisin ei tarvitse käydä peltikolaripaikoilla, jos henkilövahinkoja ei ole syntynyt. On kuitenkin ymmärrettävää, että niukkoja resursseja on asianmukaista suunnata vakavampiin ja kiireellisempiin tehtäviin.
- Poliisin vuosittain tekemisen ratsiatutkimusten perusteella liikennevirassa noin joka 770. kuljettaja on rattijuoppo ja noin joka 130. kuljettaja ajaa alkoholia veressään ns. maistelleena. Tässä kohtaa voisi olla hyvä viitata viimeisimpiin tilastoihin ja toisaalta kertoa mihin vuosiin luvut perustuvat, koska lukemissa esiintyy kuitenkin jonkin verran vaihtelua tutkimuksista toiseen.

- Automaattinen liikennevalvonta on yksi tapa parantaa liikennevalvonnan vaikuttavuutta. Automaattivalvonta on mainittu useassa kohtaa toimintaohjelman tavoitteiden kohdalla. Mielestämme automaattisen liikennevalvonnan suoritteita ja valvonnan kehitystä voisi avata myös liikenteen tilannekuvassa.
- Kuten edellä automaattivalvonnan osalta, myös huumerattijuopumusten osalta kaipaisimme tilannekuvaa ja rikostilastojen käsittelyä. Nyt päihkeitä käsitellään liikenneonnettomuuksien taustatekijöinä sekä poliisin liikennevalvonnan vaikuttavuuskohteena, mutta huumerattijuopumusten käsittely muuten jää toimenpideohjelmassa tällaisenaan lähes olemattomaksi siitäkin huolimatta, että huumetapausten määrä on kasvanut lähes räjähdysmäisesti viimeisten vuosien aikana ja huolestuttava tilanne näkyy kentällä poliisien arjessa.
- Olemme samaa mieltä siitä, että rattijuopumustutkimustoimintaa (R-tutkimus) on perusteltua jatkaa. Rattijuopumustutkimuksen (ja tutkijalautakuntatyön) lisäksi poliisin olisi mielestämme aiheellista osallistua tietojohtoisen poliisitoiminnan ja liikenneturvallisuustyön kehittämistä palvelevan tutkimustoiminnan toteuttamiseen mahdollisuuksien mukaan, esimerkiksi osallistumalla yhteistyötahona erinäisiin tutkimushankkeisiin.

Apulaispoliisipäällikkö

Heikki Kopperoinen

Ylikomisario

Dennis Pasterstein

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 21.01.2021 klo 17:12. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaimosta.

Liitteet

Jakelu

Tiedoksi

Poliisikomentaja Lasse Aapio
Helsingin poliisilaitos/Erityistoimintayksikkö
Helsingin poliisilaitos/Poliisioimintayksikkö